

Sammendrag:

Utenlandsk bilturisme i det nordlige Norge 1998

Denne rapporten belyser utenlandsk bilturisme i det nordlige Norge sommer- sesongen 1998. Studien tar utgangspunkt i datamateriale fra Transportøkonomisk institutts gjestestatistikk og omfatter utenlandske bilturister som har overnattet i Norge. TØIs gjestestatistikk omfatter de betydelige delene av den individuelle turismen som ikke er inkludert i den etablerte hotell- og campingstatistikken. Hovedformålet med rapporten er å bidra til en mer solid kunnskapsplattform for kundeorientert produktutvikling i reiselivsnæringen i landsdelen. Rapporten inngår i reiselivssatsingen til Landsdelsutvalget for Nord-Norge og Nord-Trøndelag (LU).

Moderat vekst i den utenlandsk bilturismen i det nordlige Norge

Rapporten presenterer tall for utviklingstendenser for utenlandsturismen i landsdelen, i tillegg til det man finner i hotellstatistikken: I sommersesongen 1998 var det om lag 400 000 utenlandske bilturister som overnattet i Norge og som besøkte det nordlige Norge, mot cirka 390 000 i sommersesongen året før. Det innebærer en økning på rundt tre prosent. I Nordland, Troms og Finnmark var det i samme periode en økning på cirka to prosent i antallet utenlandske bilturister som overnattet, fra 323 000 i sommersesongen 1997 til 330 000 i 1998. Under hensyn til feilmarginene for denne type undersøkelse, kan man si at antallet bilturister i landsdelen er stabilt eller svakt stigende.

Vekst i utreiser ved grenseovergangene i nord

Totalt var det fra 1997 til 1998 en økning på anslagsvis seks prosent i antallet utenlandske bilturister som reiste ut av Norge om sommeren ved grenseovergangene i Nordland, Troms og Finnmark, fra 358 000 i 1997 til 379 000 i 1998. Samtidig registrerte TØI en nedgang i antallet bilturister som dro ut av Norge ved grenseovergangene i Nord-Trøndelag, fra 68 000 i 1997 til rundt 60 000 i 1998.

Fornyhet vekst for bobilturismen i landsdelen

Fra 1997 til 1998 var det en økning på rundt 10 prosent i bobilturismen til landsdelen. Sommeren 1998 hadde de fire nordligste fylkene besøk av om lag 55 000 utenlandske bobilturister, mot cirka 50 000 året før, fremgår det av TØIs beregninger. I sommersesongen 1996 var det hele 70 000 utenlandske bobilturister i det nordlige Norge.

Rapporten kan kjøpes fra:

*Transportøkonomisk institutt, Postboks 6110 Etterstad, 0602 Oslo
Telefon: 22 57 38 00 Telefaks: 22 57 02 90 Epost: bibl@toi.no*

Seks av 10 kommer fra Sverige og Finland

Seks av 10 overnattende utenlandske bilturister i landsdelen kommer fra nabolandene Sverige og Finland. Nærmere to av 10 er fra Tyskland, og en av 20 er fra Nederland. Øvrige nasjonaliteter utgjør mindre andeler på inntil fire prosent. Sommeren 1998 hadde rundt fire av 10 utenlandske bilturister som overnattet i Norge, besøkt det nordlige Norge i løpet av reisen.

Åtte overnattinger i Norge, 13 overnattinger i Norden som helhet

Blant bilturister som besøkte det nordlige Norge og som overnattet, varte norgesoppholdet gjennomsnittlig cirka åtte netter i 1998, noe som indikerer en svak økning fra året før. Samtidig er dette omtrent to netter mindre enn gjennomsnittet for Norge som helhet. Bilturistene som besøker landsdelen har gjennomsnittlig 13 overnattinger i Norden som helhet, og det innebærer at de bruker to tredeler av tiden i Norge. Den betydelig andelen av bilturister som har en til to overnattinger i Norge, besøker for det meste områder som er ganske nær grensen mot Sverige og Finland. Finske bilturister har kortest oppholdstid (3,5 netter), men også svenske besøkende i landsdelen er gjennomsnittlig ikke særlig lenge i Norge (cirka 5,5 netter). Tyskerne tilbringer rundt 14,5 netter i Norge.

Vel tre millioner gjestedøgn i Norge

De 400 000 utenlandske bilturistene som besøkte det nordlige Norge sommeren 1998 og som overnattet i Norge, representerer til sammen 3,2 millioner gjestedøgn i Norge. De feriegjestene som inkluderer det nordlige Norge i sin reiserute representerer rundt en tredel av de utenlandske bilturistenes totale antall gjestedøgn i Norge. Men det er langt fra alle disse overnattingene som finner sted i de fire nordligste fylkene.

Eksportverdi på 1,5 milliarder kroner, nær en milliard i landsdelen

Utenlandske bilturister som besøkte Nordland, Troms og/eller Finnmark sommeren 1995, hadde et gjennomsnittlig forbruk i Norge på rundt 450 kroner per gjestedøgn. De cirka 400 000 utenlandske bilturistene som besøkte det nordlige Norge sommeren 1998 og som overnattet i Norge, representerte til sammen 3,2 millioner gjestedøgn i Norge. Bilturistene som besøkte landsdelen brukte totalt rundt 1,5 milliarder norske kroner i løpet av oppholdet i Norge som helhet. Vel 900 millioner kroner av dette er omsetning i de fire nordligste fylkene, ifølge TØIs beregninger. Det er knyttet betydelig usikkerhet til dette estimatet, særlig fordi man ikke har nøyaktige data for bilturistenes oppholdstid i landsdelen. I tillegg til inntektene fra overnattende feriegjester kommer omsetningen fra utenlandske bilturister på dagsbesøk i landsdelen – anslagsvis mellom 13 og 20 millioner kroner i sommersesongen 1998.

Flertallet er på rundreise

En av 10 bilturister i landsdelen drar hovedsakelig til Norge for å besøke slekt og venner, mens de øvrige er på vanlige ferie- eller turistreiser. Det er nesten ingen slekts- og vennebesøk blant dem som besøker Nordkapp, mens det er en ganske høy andel slike besøk blant dem som har vært innom Tromsø. Et flertall av bilturistene i det nordlige Norge er på en slags rundreise, med flere overnattingssteder. Tre av fem har mer enn tre overnattingssteder i Norge, og en tredel overnatter på minst åtte forskjellige steder.

Kjører gjennomsnittlig 2 200 kilometer

De som har besøkt det nordlige Norge har en gjennomsnittlig kjørelengde i landet på omkring 2 200 kilometer. Bilturister fra land utenfor Norden har en gjennomsnittlig kjørelengde i Norge på anslagsvis 3 400 kilometer. Ifølge TØIs spørreundersøkelser sommeren 1998 oppga vel én prosent av de utenlandske bilturistene i det nordlige Norge at de hadde vært involvert i ulykke med skade på kjøretøy.

En av sju benytter bobil

En av sju benytter bobil på reisen, anslagsvis en av åtte kjører bil med campingvogn, mens sju av 10 benytter personbil eller liknende. Blant tyske og italienske besøkende i landsdelen benyttes bobil av vel en tredel. Gjennomsnittlig var det 2,8 personer i hvert reisefølge/kjøretøy i 1998.

Gjennomsnittsalderen er 45 år

Gjennomsnittsalderen for bilturistene i Nord-Norge og Nord-Trøndelag i 1998 er 45 år. Gjennomsnittsalderen for de finske besøkende er 47 år, mens tyskernes og svenskenes gjennomsnittsalder er 50 år. TØIs datamateriale fra sommeren 1998 viser at to av fem utenlandske bilturister i landsdelen har høyere utdanning.

Mye selvhushold

Tre av fem utenlandske bilturister tilbereder de fleste eller alle måltidene selv på reisen i Norge. Graden av selvhushold er høyest blant finnene og tyskerne, og lavest blant de svenske bilturistene i landsdelen. Selvhushold er særlig utbredt blant dem som har camping som viktigste overnattingsform.

Camping betydeligste overnattingsform

Camping er den primære overnattingsformen for halvparten av bilturistene i det nordlige Norge. En av sju er primært hotellgjester. En av 12 utenlandske bilturister holder først og fremst hus hos slekt og venner mens de er i Norge.

Skilter og reisehåndbøker er viktig for overnattingsvalg

Skilter langs vegene og egen erfaring (tidligere besøk) har størst betydning som bilturistenes informasjonskilder for valg av overnatting i Norge, og betegnes som viktig av halvparten av de besøkende. Videre er også reisehåndbøker betydningsfulle, idet de vektlegges av vel en tredel av bilturistene. Svenskene skiller seg ut med liten anvendelse av guidebøker, mens tyskerne er flittige brukere av slik litteratur. Middels viktige informasjonskilder for overnatting er reisekataloger og brosjyrer, turistinformasjonskontorer i Norge samt slekt, venner og bekjente – disse kildene betones av rundt en firedel.

Skilt langs vegene er mest betydelig som orienteringsgrunnlag for campingturistenes valg av overnatting. Turistinformasjonskontorer i Norge samt reisekataloger og brosjyrer er mest utbredt som kilder blant dem som hovedsakelig bor på hoteller og pensjonater under norgesreisen.

Halvparten har tilgang til Internett

Rundt halvparten av bilturistene i det nordlige Norge i sommersesongen 1998 hadde tilgang til Internett, hovedsakelig på arbeidsplassen. Tilgangen til Internett er høyest blant svenskene og lav blant tyskerne. Høyest tilgang til Internett på arbeidsstedet finner man blant «øvrige nasjonaliteter».

En av 20 bruker turistinformasjon fra Internett

TØIs undersøkelser omfatter betydningen av Internett ved innhenting av informasjon i forbindelse med noen aspekter ved norgesreisen. Informasjon om Norge generelt og om reisemål i Norge blir sett på som viktig av fem prosent av dem som har besøkt det nordlige Norge og 23 prosent av dem som har tilgang til Internett. Fire prosent av bilturistene i landsdelen synes Internett har betydning som informasjonskanal for overnattingstilbud i Norge, og dette omfatter 18 prosent av dem som har tilgang til Internett.

Fjorder, kyst, landskapskontraster og frisk luft har stor appell

De landskapselementene som har størst appell for de utenlandske bilturistene i landsdelen, er fjorder, kontraster i landskapene og frisk luft. Videre er det også betydelig turistinteresse for kyst, fjellplataer/høyfjell, midnattssol og lyse kvelder/netter. Rapporten avdekker blant annet flere aspekter ved den sterke naturorienteringen til de tyske feriegjestene i landsdelen. Tyskerne har høyest interesseskåre på nesten alle naturelementene som er inkludert i TØIs undersøkelse. Fjord- og kystinteressen er sterkest blant tyskere, det samme gjelder betoningen av frisk luft og kontraster i norske landskaper.

Mye sightseeing fra eget kjøretøy

Aktivitetsmønsteret til de besøkende indikerer at bilturismen i landsdelen i stor grad er en form for sightseeing fra eget kjøretøy, hovedsakelig supplert med korte spaserturer nær vegnettet og besøk ved særskilte severdigheter og attraksjoner. Men det finnes også betydelige andeler som forlater bilen i lengre perioder.

Mange tyskere vil ut av bilen og bort fra vegene

I forhold til måter å oppleve naturen på, skiller de tyske bilturistene seg ut. De er mindre opptatt av å se landskaper fra kjøretøyet, og flertallet av dem vil ut av bilen og bort fra vegene. Tyske besøkende er mer enn andre interesserte i å være i naturen for å nyte stillhet og ro. Hele sju av 10 tyskere er svært interessert i dette, mot rundt halvparten av utvalget som helhet. Interessen for å være i naturen for å nyte stillhet og ro er sterkest blant dem som har besøkt Lofoten. Halvparten av de tyske bilturistene er svært interesserte i å drive med aktiviteter i naturen, mens denne interessen er mer moderat blant «øvrige» nasjonaliteter. Svenske besøkende og «øvrige» nasjonaliteter er mest interessert i å lære noe om naturen.

Mye fotturer, en del sportsfiske

Over halvparten av bilturistene i landsdelen går fotturer på egen hånd, en av fem driver sportsfiske i innsjøer og vassdrag. En av åtte leier båt i Norge. Mindre andeler på tre til sju prosent deltar i organisert havfiske, padler i kano, er på sykkeltur eller deltar i organiserte brevandringer og organiserte fotturer under norgebesøket.

Markante ønsker om mer tilrettelegging for naturopplevelser

Undersøkelsen avdekker at det fins forskjellige former for naturbruk og naturdyrkelse blant de besøkende, og til dels er deres forhold til naturen svært forskjellig fra det man finner i den norske befolkningen. Blant de typene av tilrettelegging som er belyst i undersøkelsen, er det generelt størst interesse for anlagte rasteplasser: mer enn en tredel av bilturistene er svært interessert i dette. Særlig har tyskerne markante ønsker om mer tilrettelegging for naturopplevelser, som informasjon om naturforhold og ruter, merkede stier og anlagte rasteplasser. For eksempel er nærmere halvparten av de tyske bilturistene svært interessert i merkede stier.

Narvik og Lofoten mest besøkt

Av de stedene i Nord-Norge og Nord-Trøndelag som var inkludert i spørreundersøkelsen sommeren 1998, er det desidert flest turister som svarer at de har besøkt Narvik. Videre er det oppgitt ganske høye besøksandeler også for Lofoten, Nordkapp og Tromsø. Blant bilturistene som besøker det nordlige Norge, har nær halvparten også besøkt Trondheim, mens en av fire har vært i Oslo. Det er betydelige feilmarginer for slike geografiske fordelinger.

Bjørnfjell og Svinesund betydeligste innfallsporter

Europaveg 10 ved Bjørnfjell og E 6 ved Svinesund er de betydeligste innfallsportene for den utenlandske bilturismen til det nordlige Norge, med til sammen en tredel av ankomstene til Norge. Godt og vel en tredel av bilturistene som er innom landsdelen reiser inn i Sør-Norge, mens vel seksdel reiser ut i Sør-Norge. De vesentligste utreisestedene for bilturismen i nord sommeren 1998 er E 14 (Tevelldal), E 10 (Bjørnfjell) og grenseovergangene i Finnmark, som til sammen står for nær to tredeler av alle utreisene. En av ni bilturister i det nordlige Norge kommer inn til landet med ferje, og en tolvdel reiser ut med ferje.

Tre av 10 hadde alternativer til Norge som reisemål

Tre av 10 utenlandske bilturister i landsdelen vurderte alternativer til den aktuelle norgesreisen. De vanligste opsjonene er Sverige (15 prosent), Finland (seks prosent) og Russland/SUS (fire prosent). Tyskerne har spesielt Sverige som alternativ (22 prosent), mens det særlig er finnene som vurderte å dra til Russland/SUS. Bilturister fra Nederland vurderte helst Sverige som alternativ, men også Finland og land i Sør-Europa. «Øvrige» besøkende hadde især Sverige (36 prosent) og Finland (ni prosent) innenfor sin mulighetshorisont. Man finner en høy andel som vurderte å reise til andre land blant dem som besøkte Nordkapp, mens det er lav andel bilturister med alternative ferieland blant dem som har vært innom Tromsø og Steinkjer.

Fire av fem har vært i Norge før

For det nordlige Norge som helhet er det en ganske moderat andel førstegangsbesøkende blant bilturistene. En av fem er på sin første reise i Norge. Som man kunne vente, har turistene fra nabolandene i høy grad vært i Norge tidligere. Fra Sverige er det nesten ingen nykommere. Debutantandelen er middels høy blant tyskere og ganske høy blant en del «øvrige nasjonaliteter». Det er særlig mange norgesdebutanter blant rundreiseturister og turister som benytter bobil. Andelen førstegangsbesøkende er relativt høy på Nordkapp og ganske lav blant dem som har vært i Tromsø.

Halvparten tror de vil komme tilbake neste år

Halvparten av bilturistene tror at de sannsynligvis vil returnere til Norge den påfølgende sommeren. Nærmere en av sju bilturister ser ut til å være nærmest faste gjester, idet de oppgir at de helt sikkert vil komme tilbake til Norge neste sommer. Dette spørsmålet gir imidlertid ingen sikker indikasjon på om man vil komme tilbake til det nordlige Norge, men gir en antydning om interessen for å komme tilbake til Norge generelt. Størst retursannsynlighet finner man blant de nordiske og tyske bilturistene i landsdelen, mens sannsynligheten for å komme tilbake året etter er minst blant «øvrige nasjonaliteter».